

Loimi-Hämeen jätehuollon yhteistoiminta-alueen jätepoliittinen ohjelma 2015-2020

- toimenpiteiden seuranta, 2016

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Tavoite 1: Jätehuoltoyhteistyö	3
Keskeisten toimijoiden tapaamiset	3
Ajantasainen tiedotus.....	4
Tiedotus	4
Tavoite 2: Etusijajärjestys.....	6
2.1. Kompostointi	6
2.2. Biojätteen keräysastioiden määrä	6
2.3. Jätteen määrä lajeittain	6
2.4. Kuivakäymälöiden määrä	6
2.5. Palvelutason kattavuus/Kierrätyspisteet.....	6
2.6. Kompostointikurssit.....	6
2.7. Puutarhajätteet ja risut	6
2.8. Jätevastaavien määrä yrityksissä.....	7
2.9. Maa-aineskaatopaikat ja pankit	7
2.10. Toimenpiteet kunnissa jätteenmäärän vähentämiseksi	7
Tavoite 3: Jätehuollon järjestäminen	8
3.1. Jätteenkuljetuksen ja käsittelyn elinkaaritarkastelu	8
3.2. Jäteastioiden tyhjennysväli.....	8
3.3. Asiakastytyväisyyskyselyt	8
3.4. Kimppa-astian perustaminen	8
3.5. Kuvalliset lajitteluohjeet	9
3.6. Valtakunnallinen ja alueellinen hintataso jätteenkuljetuksessa	9
3.7. Sako- ja umpikaivolietteet	9

Johdanto

Tämä raportti selvittää Loimi-Hämeen jätehuollon yhteistoiminta-alueen jätepoliittisen ohjelman 2015–2020 tavoitteiden tilaa tällä hetkellä. Raporttia varten on lähetetty kyselyitä alueen kunnille, Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:lle (LHJ), alueen jätteenkuljetusyrityksille, Valonialle, KVVY:lle, Forssan Yrityskehitys Oy:lle sekä Rinki Oy:lle, joka vastaa pakkausalan tuottajavastuusta. Raportin sisältö perustuu näiden tahojen antamiin vastauksiin sekä jätelautakunnan omiin tietoihin. Suurin osa niistä tahoista, joille kysely lähetettiin vastasi kyselyyn.

Tavoite 1: Jätehuoltoyhteistyö

Keskeisten toimijoiden tapaamiset

Alla olevassa taulukossa on erilaisia tapaamisia ja tilaisuuksia, joissa eri toimijat, asiantuntijat ja/tai yhteisöt ovat olleet läsnä.

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET	Tapaamisten luku- ja osallistujamäärä	Osallistuja tahot	TOTEUTTAJA
Alueen ympäristönsuojeluiden ja jätelautakunnan viranhaltijoiden tapaaminen Humppilassa 25.4.2016	15 hlöä	kuntien ympäristönsuojelut, jätelautakunta	Jätelautakunta
jätteen kuljettajien ja lautakunnan tapaaminen 21.1.2016 Loimaalla	17 hlöä	Jätelautakunta, alueen jätteen kuljettajat	Jätelautakunta
10.10.2016 palaveri/keskustelutilaisuus jätteenkuljettajien kanssa	n. 15 hlöä	Jätteen kuljettajat, Jätelautakunta	Jätelautakunta
Omistajapäivä 27.4.2016 Kauttualla	50–100 hlöä	kuntien johtavat virkamiehet, tekninen ja ympäristötoimi sekä kuntien valtuutetut	Jäteyhtiö
Vastaanotetut vierailijaryhmät jäteasemilla	1109 hlöä	erilaisia ryhmiä	Jäteyhtiö
Tilatut ympäristökasvatusluennot	7420 hlöä	koulut, päiväkodit, yhdistykset ja yritykset	Jäteyhtiö
joka toinen viikko jäteyhtiön ja lautakunnan tapaaminen	5-10 hlöä	Jätelautakunta, jäteyhtiö	Jätelautakunta, jäteyhtiö
22.6.2016 lautakunnan ja yhtiön hallituksen tapaaminen	noin 30 hlöä	Jätelautakunta, jäteyhtiön hallitus	Jätelautakunta, jäteyhtiö
Kuntien edustajien tapaaminen 31.5.2016	36 hlöä	kunnan johtajat ja muut kuntien edustajat, jätelautakunta, jäteyhtiö	Forssan kaupunki
HAMKIN Kestävän kehityksen opiskelijoiden järjestämä 18.2.2016 jäteilta	noin 50 hlöä	Kuntalaisia, opiskelijoita, Ekokem Oy, jäteyhtiö ja jätelautakunta	HAMKIN Kestävän kehityksen opiskelijat

Ajantasainen tiedotus

Kunnista saatujen vastausten perusteella ajantasainen tiedotus hoidetaan pitkälti kuntien omien internetsivujen kautta. Sastamala tiedottaa tarvittaessa myös Sotesin ympäristöterveydenhuollon sivuilla. Forssassa tiedottaminen on tapauskohtaista, koska jätehuollon palvelutehtävä on annettu Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:lle. Someron kaupungin internet-sivuilla löytyy linkit Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n ja jätelautakunnan sivuille.

Tiedotus

Lähes kaikki kuljetusyrietykset lähettävät tiedotteita laskujen mukana esimerkiksi hinnan muutoksista. Suuremmista muutoksista lähetetään yleensä erillinen kirje asianomaisille. Myös lehdissä tapahtuvaa tiedotusta tehdään. Lehtiin annetaan myös lehdistötiedotteita, jos asia ylittää uutiskynnyksen. Jätteen kuljettajilla on omia internet sivuja sekä osa toimii Facebookissa. Osa taas kokee tiedottamisen olevan tarpeetonta, koska asioista kerrotaan lehdissä riittävän hyvin.

Tiedotukseen liittyviä toimenpiteitä LHJ:n ja jätelautakunnan osalta:

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET	LUKUMÄÄRÄ	SISÄLTÖ	TOTEUTTAJA
Selvityskirjeitä entisen Satakierron alueen kiinteistöille	n. 3 000 kpl	Kerrottiin jätehuollon järjestämisvelvoitteesta ja selvitettiin epäselviä osoitteita	Jätelautakunta
Selvityskirjeitä kanta-LHJ:n alueen kiinteistöille	n. 3 000 kpl	Kerrottiin jätehuollon järjestämisvelvoitteesta ja selvitettiin epäselviä osoitteita	Jätelautakunta
Jättemaksujen kohtuullistamispäätökset	260 kpl (15.7.2016 mennessä.)	Päätös ja sen mukainen ohjeistus	Jätelautakunta
Päättyjäkirje neljästi kertaa vuodessa	jakelulistassa on n. 650 henkilöä	hallituksille ja lautakunnille.	LHJ
Yrityksille viestintää tarpeen mukaan		esim. kaatopaikkakelpoisuuslausunnot, hintatiedotteet kuljetusyrietyksille	LHJ
Ämpäri Ympäri asiakaslehti	painosmäärä 89 000 kpl, kerran vuodessa	kuntalaiset ja kesäasukkaat	LHJ
internet: lhj.fi	l n. 70 000 uniikkia kävijää ja noin 100 000 vierailua.	Kaikille	LHJ
Facebook	591 tykkääjää	Facebookin käyttäjille	LHJ
E-ämpis – sähköinen uutiskirje kerran kuussa	noin. 440 tilaajaa	Tilaajat	LHJ
Paikallislehdissä Ilmoitukset	noin 80 ilmoitusta vuodessa, Tiedotteet	Paikallislehtien lukijoille	LHJ

keräytempauksista, risupäivistä, kesä- ja poikkeusaukioloajoista	lehtiin ajankohtaisista aiheista, noin 6 kpl / vuosi		
Neuvontapuhelin	vuodessa noin 11 000 vastaanotettua puhelua, joista noin 9000 vastattua.	Asiakkaille	LHJ
Sähköposti	Viestejä noin 2000 kpl vuodessa.	Asiakkaille	LHJ
Asiakastiedotteet	Laskun saate 70 000 kpl vuodessa	Perusmaksuvelvolliset kiinteistöt	LHJ
Uuden asukkaan tiedote	noin 1000 kpl vuodessa	Alueelle muuttavat kiinteistöt	LHJ

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:lla tiedotusta on myös eri ikäryhmille ympäristökasvatuksen merkeissä koulujen kanssa (mm. Lajittelulaatikostopeli, jätejengikäsinuket ja Kätmän-kissa). LHJ pyrkii myös erityisesti olemaan mukana suurissa yleisötapahtumissa (esim. Mansikki – Lasten maatalousnäyttely Jokioisissa, Hulinat Säskylässä ja Forssan messut). Myös vierailukäynnit yhdistysten, seurojen ja kerhojen tilaisuuksissa ja vierailuryhmät jätekeskuksissa ovat osa tiedotusta. Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy seuraa tiedotteidensa määrää, sisältöä ja eri lähetystapoja tarkasti.

Kunnat ovat saaneet Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:lta ja jätelautakunnalta erilaisia kyselyjä ja ohjeistuksia vuosien 2015–2016 aikana. Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy on lähettänyt päättäjäkirjeen ja jätelautakunnalta taas tulee säännöllinen tiedote. Kuntien ympäristötarkastajia on osallistunut jätehuoltoviranomaisen ja kuntien ympäristönsuojelun yhteistapaamisiin.

Tavoite 2: Etusijajärjestys

Forssan kaupungin mukaan yritykset hakevat itse jätteen vähentämis- ja uudelleenkäyttöratkaisuja, koska ne ovat usein edullisin tapa toimia yritykselle. Somerolta taas kerrotaan, että kannustaminen on sattumanvaraista ja yrityksiä neuvotaan kysyttäessä. Sastamalan kaupunki muistuttaa myöntämissään ympäristöluvissa etusijajärjestyksen toteutumisesta. Kunnat eivät vaikuta kovin aktiivisilta etusijajärjestyksen mukaisen toiminnan kannustamisessa, koska yritysten oletetaan osaavan etusijajärjestyksen mukainen toiminta.

2.1. Kompostointi

Kompostointiin perustuvia jäteastian tyhjennysvälin pidentämisspätöksiä on tehty 5.9.2016 mennessä 245 kpl.

2.2. Biojätteen keräysastioiden määrä

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:lla on 2kpl biojätteenkeräysastioita. Ne sijaitsevat Kiimassuon jätekeskuksessa Forssassa ja Sastamalan jäteasemalla. Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:lla on myös varastossa myyntiin tarkoitettuja jäteastioita. (LHJ)

2.3. Jätteen määrä lajeittain

Rinki Oy:lla ei ole vielä tietoa jätemääristä, koska he ovat toimineet vasta vuoden alusta. Kuljetusyrittäjät ovat ilmoittaneet sekajätteen määräksi noin 20 043 tonnia ja Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy kertoo vuosiraportissaan vastaanotetun sekajätteen määrän olevan 35 201 tonnia.

2.4. Kuivakäymälöiden määrä

LHJ:n mukaan kerättyjen kiinteistötietojen perusteella kuivakäymälöitä olisi alueella 8285 kpl (LHJ).

2.5. Palvelutason kattavuus/Kierrätyspisteet

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n toimialueella kierrätyspisteiden määrä muuttuu tällä hetkellä viikottain, koska Rinki Oy perustaa omia pisteitään. Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy on tähän mennessä poistanut 24 kierrätyspistettä, Rinki Oy:n pisteiden takia. Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy tulee todennäköisesti poistamaan yhteensä 40–50 pistettä. Tällä hetkellä Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n pisteitä on 176 kpl.

Rinki Oy välitti 17.10.2016 Jätelautakunnalle tiedon alueen ekopisteverkostostaan. Sen hetkisen tiedon perusteella Rinki Oy:llä on 47 valmista ja 22 keskeneräistä pistettä vanhalla Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n alueella. Yhteensä Rinki Oy tulee perustamaan 82 pistettä.

2.6. Kompostointikurssit

LHJ on järjestänyt 4 kompostointikurssia vuonna 2016 ja ne on järjestetty Biolanin ja kansalais-/aikuisopiston kanssa yhteistyössä. Tilaisuuksia on järjestetty kaksi Eurassa, yksi Säkylässä ja yksi Huittisissa. Tilaisuudet ovat olleet maksuttomia ja kaikille avoimia. Kaikkiin tilaisuuksiin on osallistunut yhteensä vajaat 100 henkilöä. Kompostoinnista on myös kerrottu muun neuvonnan yhteydessä.

2.7. Puutarhajätteet ja risut

Risujen vastaanotto on kaikilla Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n siirtokuormausasemilla Akaalla, Loimaalla ja Sastamalassa sekä molemmissa jätekeskuksissa Kiimassuolla Forssassa ja Köyliön Hallavaarassa. Lisäksi kunnilla on/saattaa olla vastaanottoa sesonkiluonteisesti.

2.8. Jätevastaavien määrä yrityksissä

Forssan yrityskehitys Oy:n edeltäjä Forssan seudun kehityskeskus jakoi muutaman vuoden ajan palkintoa nimeltä ”Järkivihreä kunniakirja”, mutta palkintoa ei ole enää vuoden 2016 aikana. Loimaalla on olemassa miljööpalkinto, jonka myöntää Loimaan yrittäjät Ry. Miljööpalkinto voidaan myöntää yritykselle ”joka on hoitanut luontoa ja ihmisiä kunnioittaen hyvin yritysympäristönsä”.

Kuljetusyrityksillä ei ollut juurikaan ajatuksia mahdollisesta ympäristöpalkinnosta, mutta yleisesti ottaen asiaa ideaa pidettiin hyvänä. Yksi yritys ilmaisi myös mielenkiintonsa olla mukana palkinnon kustannuksissa, valintaraadissa ja muissa operatiivisissa tehtävissä.

Forssan yrityskehitys Oy:n mukaan yrityksillä on usein ympäristövastaavat, joiden toimenkuvaan kuuluu myös jätevästävien tehtävät. Yrityksillä on usein myös sertifioituja ympäristöohjelmia. Loimaan kaupungin yrityspalveluilla ei ollut varsinaista tietoa jätevästävistä, mutta varsinkin suuremmilla yrityksillä asiat vaikuttaisivat heidänkin mielestään olevan kunnossa laatuajurjestelmien takia. Myös suurten yritysten alihankkijoiden tulee periaatteessa toteuttaa päämiehen laatuajurjestelmää.

Lähes kaikilla kyselyyn vastanneilla kuljetusyrityksillä on jonkinlainen ympäristövastaava.

2.9. Maa-aineskaatopaikat ja pankit

Maakaatopaikoista, maa-ainespankeista ja niihin liittyvistä projekteista tiedottaminen on vaihtelevaa kunnissa. Kaikki kunnat eivät tiedota maakaatopaikoista tai maa-ainespankeista, koska kaikilla kunnilla ei ole niitä tai niistä ei koeta tarpeelliseksi tiedottaa.

Tiedotuksen tarpeettomaksi kokeminen johtuu esim. siitä, että ajatellaan tavalla, ”Ne tietää, kenen tarvitsee tietää”. On kuitenkin olemassa kuntia, jotka tiedottavat maakaatopaikoista, maa-ainespankeista ja niihin liittyvistä projekteista. Tiedotusvälineinä käytetään pääasiassa kuntien omia internetsivuja. Jotkut kunnat käyttävät myös paikallislehteä tai ollaan oltu yhteydessä yritysaiiin.

2.10. Toimenpiteet kunnissa jätteenmäärän vähentämiseksi

Forssan yrityskehitys Oy on vastaanottanut ja myös jonkin verran antanut valistusta ja neuvontaa jätteenmäärän vähentämisestä.

Loimaan kaupunki on liittynyt CO² raportointiin ja heillä on valtuuston hyväksymä ilmasto-ohjelma vuodelta 2014. Loimaan kaupunki vaihtaa myös parhaillaan sisä- ja ulkovalaisimiaan led pohjaisiksi.

Sastamalassa kaupungin omassa käytössä olevat toimistokalusteet kierrätetään mahdollisuuksien mukaan ja hankinnoissa hyödynnetään myös käytettyjen kalusteiden outlet-myyntiä. Kunnallisteknisiltä työmailta kertyvää purkuasfalttia käytetään murskattuna kaupungin projekteissa maarakentamisessa. Sastamalan kaupungilla on myös yhteistyössä Rudus Oy:n kanssa maa-ainesten ja purkumateriaalien vastaanottopiste.

Forssassa on puhuttu ja ohjeistettu elinkaariajattelusta, kiertotaloudesta, vähähiilisydestä yms., mutta kaupunki on itse toteuttanut melko vähän edellä mainittuja asioita. Toimistokalusteita on kuitenkin kierrätetty ja vanhoja on korjattu. Päivähoidossa käytetään askartelussa usein kierrätysmateriaaleja.

Tavoite 3: Jätehuollon järjestäminen

3.1. Jätteenkuljetuksen ja käsittelyn elinkaaritarkastelu

Yksi alueen yrittäjästä ilmoitti, että heidän yrityksessään mallinnuslaskennat osan jätelaatujen käsittelyketjun energia- ja ympäristötaseista. Tämä yritys myös hyödyntää raaka-aineina ja uusiutuvana energiana jätehuoltoalueelta kerättäviä jätteitä ja sivuvirtoja. Soveltuva osa yhden kyselyyn vastanneen yrityksen jätteenkuljetuksista sekä kiinteistönhuollon ajoneuvoista ja kaikki työsuhteautoista toimivat paikallisesti tuotetulla biokaasulla.

Yhdellä alueen yrittäjällä on jätehuollon CO²-laskuri, jolla saa tietoa jätehuollon aiheuttamista ilmastopäästöistä ja päästövähennyksistä, joihin kierrättämällä päästään. Laskuri on kehitetty VTT:n kanssa.

Myös kolmas alueen yritys kertoi, että heillä on ratkaisuja, joilla jätteenkuljetuksen ja -käsittelyn elinkaaritarkastelua voidaan huomioida, mutta heiltä ei avattu asiaa sen enempää.

Osa yrityksistä ei ole tehnyt otantatutkimuksia astioiden täyttömääristä. Yksi yritys ilmoittaa, että se on tarkastellut satunnaisesti eri jätelajien keräysvälineiden täyttöasteita. Yrityksen mukaan astioiden täyttöasteet eivät ole suurimmalla osalla asiakkaista optimaalisia, mutta asiassa on se hyvä puoli, että mahdollisesta satunnaisesta suuremmasta jätemäärästä ei synny roskaantumista tai muuta haittaa. Yksi vastanneista yrityksistä kertoo, että he pystyvät seuraamaan astioiden painoa yksilötasolla, koska he kuljettavat jätettä painoperusteisesti. Yksi yrityksistä puolestaan kertoo, että on viime aikoina turvautunut otantatutkimusten sijaan kirjallisuudesta saataviin tietoihin.

3.2. Jäteastioiden tyhjennysväli

Jäteastioiden tyhjennysvälit määräytyvät Loimi-Hämeen jätehuolto Oy:n yhteistoiminta-alueen jätehuoltomääräysten 14 §:n mukaan. Määräysten mukaan jäteastia tulee tyhjentää riittävän usein, niin, että jäteastiasta ei aiheudu roskaantumista, hajuhaittaa eikä muita haittoja esimerkiksi jätteenkuljetukselle.

Jäteastian tyhjennysvälin pidennyksen edellytyksenä on, että kiinteistön biojätteet kompostoidaan tai kiinteistö on liittynyt biojätteen erilliskeräykseen. Taajamassa kompostorin pitää olla lämpöeristetty.

Vuoden 2016 alusta 15.11.2016 asti tyhjennysvälinpidennyksistä 262 kpl on ollut myönteisiä. 83 kpl hakemuksista sai kielteisen päätöksen. Tyhjennysvälinpidennyshakemuksista hieman yli 30 % saa siis kielteisen päätöksen. Kielteisten päätösten syynä se, että biojätettä ei kompostoida tai kompostori ei ole lämpöeristetty.

3.3. Asiakastytyväisyyskyselyt

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:llä on sertifioitu laatu järjestelmä ISO 9001. Yhtiö tekee asiakastytyväisyyskyselyitä säännöllisesti. Kyselyn tulokset ovat nähtävissä Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n internetsivuilla: <http://www.lhj.fi/uutiset/?newsid=211>

3.4. Kimppa-astian perustaminen

Kyselyyn vastanneista yrityksistä vain yksi yritys kertoo tiedottavansa aktiivisesti kimppa-astioihin liittyvistä asioista. Muutkin kuljetusyritykset tosin kertovat kimppa-astia-asioista asiakkaalle, jos asiakas kysyy kimppa-astioihin liittyvistä asioista.

3.5. Kuvalliset lajitteluohjeet

Rinki Oy:n kaikissa pisteissä, joissa on yhtiön keräysvälineet on myös lajitteluohjetarrat keräysvälineissä. Rinki Oy:n ekopistekyltti on kaikissa muissa pisteissä paitsi uusissa kauppakohteissa. Kyltit tullaan asentamaan myös uusiin pisteisiin.

3.6. Valtakunnallinen ja alueellinen hintataso jätteenkuljetuksessa

Jätelaitosyhdistyksen Jättemaksut 2015 selvityksen mukaan 240 litraisien jäteastian tyhjennys omakotitalokiinteistöltä valtakunnallisesti maksaa 5,02e – 9,10e. Hinnan keskiarvo on 6,53e. JLY:n kyselyyn osallistui 35 kuntaa.

Loimi-Hämeen jätehuollon alueella valtakunnallisen keskiarvohinnan (6,53e) alle päästiin alimmassa jätteenkuljetushinnassa Akaalla, Forssassa, Humppilassa, Jokioisilla, Punkalaitumella, Tammelassa, Urjalassa ja Ypäjällä. Alimmat hinnat ylittävät valtakunnallisen keskiarvohinnan Koski TL:ssä, Loimaalla, Oripäässä, Sastamalassa ja Somerolla.

Ylimmissä hinnoissa kallein 600l astian tyhjennys on 17,38 euroa ja matalin ylin hinta on 11,95 euroa Loimi-Hämeen jätehuollon alueella.

3.7. Sako- ja umpikaivolietteet

LHJ neuvoo sako- ja umpikaivolietteistä puhelimitse, yleisötapahtumissa ja kirjallisilla tiedotteilla. Asiasta on tiedotettu myös lautakunnan kanssa yhteisesti laaditulla tiedotteella viemäriverkoston ulkopuolella oleville kiinteistöille.

LÄHTEET

Kunnat:

Akaa, Kemi Antti, tekninen johtaja
Forssa, Salminen-Åberg Niina, ympäristöpäällikkö
Eura, Haapanen Kimmo, tekninen johtaja
Koski tl, Sinkko Jouko, tekninen johtaja
Loimaa, Matti Tunkkari, kehittämisjohtaja
Punkalaidun, Rytty Seppo, tekninen johtaja
Sastamala, Leppinen Heidi, ympäristötarkastaja
Somero Klemelä Timo, ympäristönsuojelusihteeri
Tammela, Hannu Jalava, tekninen johtaja
Ypäjä, Kähkönen Jouko, tekninen johtaja

Jäteyhtiö:

LHJ, Anne Sjöberg, palvelupäällikkö
LHJ, Suvi Lehtinen, tiedottaja

Yrittäjät:

Jätehuolto Askonen, Maarit Askonen, laskutus
Ahlfors Oy, Pellervo Ahlfors, Puheenjohtaja
Envor, Asko Hänninen, toimitusjohtaja
Veikko Lehti Oy, Kristiina Nieminen, asiakasneuvoja
Akaan jäte- ja kuljetuspalvelut, Jukka Lehtonen
Lassila & Tikanoja, Ari Laine

Muut tahot:

Forssan yrityskehitys Oy, Hannu-Heikki Saarinen, kehitysjohtaja
Loimaan yrittäjät ry, Pasi Markkula, Puheenjohtaja
Rinki Oy, Harri Patana, Aluepäällikkö